

ПИТАННЯ ЯКОСТІ КОСМЕТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Остапченко Т. О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Ринок косметичних засобів в Україні динамічно зростає, що відповідає світовим тенденціям та зумовлює актуальність забезпечення якості та безпеки цих продуктів. Проте огляд нормативної бази України виявляє застарілість діючих регуляторних норм у сфері косметичної продукції.

Потрібно зазначити, що косметична продукція безпосередньо взаємодіє з людським організмом, тому її застосування пов'язано зі здоров'ям та самопочуттям споживачів. Важливість показників безпеки та якості цих товарів постійно зростає та є визначальним критерієм при їх придбанні. Забезпечення безпеки та відповідної якості косметики на вітчизняному ринку є головним завданням нормативно-технічного регулювання цієї галузі.

На сьогодні нормативно-правовим актом, що регламентує вимоги до парфумерних та косметичних засобів в Україні, є Державні санітарні правила і норми безпеки продукції парфумерно-косметичної промисловості, затверджені постановою Головного санітарного лікаря України від 01.07.1999 р. № 27. Вказаний документ містить застарілі та неефективні норми, що не відповідають потребам сучасного ринку косметичної продукції. Крім того, у цих актах не враховані норми законодавства ЄС щодо косметичної продукції.

Аналіз чинного законодавства України у сфері обігу косметичної продукції виявив, що нагальною потребою галузі є гармонізація технічного регулювання із законодавством Європейського Союзу (ЄС), а саме Регламенту ЄС у сфері косметики № 1223/2009, що дозволить забезпечити підвищення якості та безпеки косметичної продукції.

З цією метою Міністерством охорони здоров'я (МОЗ) України розроблено проект Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту на косметичну продукцію». Попри нагальну потребу системного удосконалення вітчизняної законодавчої бази, необхідні зміни відбуваються вкрай повільно. Так, уперше проект Постанови було розглянуто ще у 2013 р., проте його досі не затверджено, а чергова доопрацьована версія оприлюднена на сайті МОЗ 23.01.2020 р.

Важливим є також посилення ринкового контролю з боку Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками за обігом так званих косметичних засобів, які за визначенням є лікарськими (із заявленим лікувальним ефектом та/або виготовлених з використанням активних фармацевтичних субстанцій та/або виготовлених у лікарських формах, неприйнятних для продукції, яка визначається як косметична).

На сьогодні відповідно до п. 44 Переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1069, ринковий нагляд за косметичною продукцією покладається на Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Таку продукцію віднесено до категорії нехарчової, стосовно якої технічними регламентами не встановлено спеціальних вимог щодо забезпечення її безпеки та щодо якої не здійснюється державний ринковий нагляд іншими органами державного ринкового нагляду.

Разом з прийняттям Проекту Технічного регламенту передбачається передача повноважень щодо здійснення ринкового нагляду за косметичною продукцією до Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, яка буде уповноважена вживати до розповсюджувачів обмежувальні (коригувальні) заходи з метою приведення у відповідність порушених встановлених законодавством вимог.

Приведення українського законодавства у відповідність з європейськими стандартами вимагає, щоб на обґрунтований запит органів державного ринкового нагляду відповідальні особи та розповсюджувачі косметики надавали інформацію, що дає змогу ідентифікувати всіх суб'єктів, яким вони поставили косметичну продукцію (для відповідальних осіб)/якими продукцію було поставлено (для розповсюджувачів). Вказана вимога діятиме 3 роки після постачання відповідної партії косметичної продукції.

Введення в дію Технічного регламенту на косметичну продукцію оновить основні вимоги щодо її розробки, виробництва, безпеки, ефективності та введення в обіг, зокрема:

- виробництво косметичної продукції із запровадженням системи належної виробничої практики (GMP);
- порядок введення косметичної продукції в обіг з поданням «відповідальними особами» передпродажного повідомлення про косметичну продукцію, яка розміщується на ринку;
- оцінювання безпеки косметичної продукції;
- контроль та нагляд за вже виготовленою продукцією;
- запровадження тісної взаємодії між суб'єктами господарювання та органами регулювання;
- покладання на виробників, імпортерів та розповсюджувачів обов'язку в разі виявлення небезпеки власної продукції повідомити відповідні органи та вжити усіх можливих заходів для зменшення негативних наслідків від поширення та використання таких косметичних засобів.

Проектом постанови КМУ пропонується затвердити Технічний регламент на косметичну продукцію та план заходів з його впровадження. Нове регулювання передбачається запровадити через 18 міс з дня опублікування постанови, та його дія не розповсюджуватиметься на косметичну продукцію, що вже була введена в обіг до дня набрання чинності постановою (така продукція зможе перебувати в обігу до закінчення строку її придатності).

Необхідно розуміти, що зазначений документ є однаково важливим як для українських виробників косметичної продукції, так і для зарубіжних компаній у разі імпорту їх продукції для споживання в Україні.

Отже, якість косметичних засобів – питання надзвичайно гостре і важливе. Тільки пильності, старанності і грамотності покупця під час вибору цього товару недостатньо, щоб захистити своє право на безпеку та якісну продукцію. Для цього необхідне надійне нормативно-технічне забезпечення у цій галузі.

Практичний досвід щодо обігу косметичної продукції в Україні засвідчує наявність проблем у сфері державного регулювання під час розроблення, виробництва та реалізації косметичних виробів; невизначеність правил інспекційного контролю (нагляду) за обігом косметичної продукції на внутрішньому ринку, а також відсутність основних суттєвих вимог щодо безпечності косметичної продукції.

Згідно із загальнодержавною програмою євроінтеграції, розроблено проект Технічного регламенту щодо безпеки косметичної продукції, котрий повністю гармонізований з директивами ЄС у цій галузі.

Прийняття цього документа матиме низку переваг: створюється правове підґрунтя для ввезення та реалізації на території нашої держави якісної та безпечної косметичної продукції, ускладнюється можливість для реалізації фальсифікованої продукції.

Вітчизняна косметична галузь має низку проблем, котрі будуть вирішені впровадженням цього регламенту.